

בצלם - מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים (ע.ר.)
B'Tselem – The Israeli Information Center for Human Rights in the Occupied Territories

8.6.09
ש.מ. 13294

לכבוד
תא"ל אביחי מנדלבלויט
הפרקליט הצבאי הראשי
הפרקליטות הצבאית הראשית
הקריה, תל אביב

בדואר ובפקס: 03-5694526

שלום רב,

הנדון: ירי אש חיה על מפגינים בגדה המערבית שהביא להרג מפגין בכפר נייעלין

שוב אני נאלצת לכתוב אליך בעקבות הרג של מפגין בידי חיילים בגדה המערבית, הרג מיותר שניתן היה למנוע.

ביום שישי, 5.6.09, נהרג עאקל סרור, תושב נייעלין בן 35, לאחר ששוטר מג"ב ירה בחזהו כדור חי בקוטר 0.22 אינץ' (כדור "טוטו") במהלך הפגנה שנערכה במקום. באותו היום נפצעו ארבעה מפגינים נוספים מכדורי טוטו, אחד מהם באורח קשה בחוט השדרה. לפי הערכת הרופאים, הוא יישאר משותק.

דובר צה"ל מסר כי "כוח שפעל במקום הותקף באבנים על ידי קבוצת פלסטינים, חלקם רעולי פנים. אחד הלוחמים חש בסכנת חיים וירה לעבר רגליהם באמצעות רובה "רוגר", שהוא אמצעי לפיזור הפגנות היורה תחמושת הדומה לתחמושת חיה, אך בעוצמה נמוכה" (ynet, 6.6.09).

תחקיר בצלם מעלה ספקות כבדים לגבי אמיתותה של גירסה זו. על פי עדי ראיה, סרור, שהיה חלק מקבוצת צעירים שהתעמתו באבנים עם שוטרי מג"ב, נורה בשעה שרץ להושיט עזרה לצעיר שנפצע שניות אחדות לפניו. הירי נעשה על ידי צלף של מג"ב, ממרחק של בין ארבעים לחמישים מטר. סרור והפצוע שביקש לעזור לו נפגעו בחלק העליון של גופם: סרור בחזהו והשני בבטנו. עובדה זו אינה מתיישבת עם הטענה כי הירי נעשה לכיוון הרגלים.

התחקיר שערך בצלם מעורר חשד כבד כי כוחות הביטחון השתמשו בטיעון שחשו בסכנת חיים כדי להצדיק ירי בנסיבות שלא הגיעו לכדי כך. כדי לברר זאת, יש לפתוח מיד בחקירה פלילית של נסיבות האירועים ובצלם פנה במקביל למשטרת מחוז ש"י ולמחלקה לחקירות שוטרים בדרישה לחקירה כזו.

לפני יותר משלושה חודשים, ב-26 בפברואר, פניתי אליך כדי להתריע מפני הסכנה הגלומה בירי של תחמושת חיה, כולל כדורי "טוטו", על מפגינים בגדה המערבית. מכתבי זה לא נענה עד היום וכוחות הביטחון המשיכו להשתמש בתחמושת זו. בשל כך, ומאחר שהמדיניות לא שונתה, נהרג ביום שישי האחרון עאקל סרור ואחרים נפצעו.

הבעיות עליהן הצבעתי במכתבי הקודם נותרו בעינן. ראשית, הצבא מתייחס לכדורי ה"טוטו" כאל נשק לפיזור הפגנות. אולם, מדובר באחיזת עיניים שכן כדורי טוטו הם תחמושת חיה לכל דבר ועניין. עוצמת הפגיעה שלהם אולי נמוכה יותר, אולם הם גורמים לפציעות, חלקן קשות ביותר, ואף למוות. בדיוק מסיבה זו הורה קודמך בתפקיד בשנת 2001 להפסיק את השימוש בכדורי "טוטו", בין השאר לאחר שכמה ילדים ברצועת עזה נהרגו כתוצאה מהשימוש בהם.

שנית, וכפי שהסברתי במכתבי הקודם, ההתייחסות לתחמושת הטוטו כאל נשק לפיזור הפגנות מובילה להתקבעותה בתודעתם של אנשי כוחות הביטחון כנשק לא קטלני ולא מזיק, שאין צורך להגביל את השימוש בו. במכתבי ציינתי כי תודעה כזו עלולה להביא להרחבת השימוש בה ולירי כדורי "טוטו" בנסיבות מסכנות חיים. לצערי הרב התגשמה תחזית זו במלואה.

בהתחשב בדברים אלה, בצלם דורש כי תינתן הוראה חד משמעית לכוחות הביטחון הפועלים בשטח כי אסור להשתמש בתחמושת חיה כנגד מפגינים לא חמושים, כולל לא בכדורי "טוטו". הוראה זו יש לתת לאלתר, לפני שפלסטינים נוספים ייפגעו מכדורים אלה.

אודה לתשובתך המהירה, כדי שאוכל לשקול את המשך צעדי.

בכבוד רב,

ג'סיקה מונטל

מנכ"ל בצלם

עותקים:

היועץ המשפטי לממשלה, עו"ד מני מזוז, משרד המשפטים, ירושלים
המשנה לפרקליט המדינה, עו"ד יהושע למברגר, משרד המשפטים, ירושלים
אלוף גדי שמני, מפקד פיקוד מרכז, באמצעות פקס: 02-5305741

קצינת מדור זכויות אדם, דובר צה"ל, באמצעות פקס : 03-5693971